

Anti-pestprotocol CVO Noord- en West-Fryslân

Opdrachtgever: College Van Bestuur
Status: Definitief
Datum instemming/goedkeuring: 06 december 2022
Vastgesteld d.d.: 07 december 2022

Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord- en West-Fryslân:

1. Inleiding.....	2
2. Definities, betrokkenen en signalering	2
Wat is pesten?	2
Verschillende vormen van pesten	2
De betrokkenen	3
Signalen van slachtoffers	3
Melden van “mogelijk” pestgedrag	4
3. Communicatie	4
4. Sanctieladder Pesten.....	5
Laddersport 1 : individuele gesprekken.....	5
Laddersport 2: proefperiode 1	5
Laddersport 3: als het pestgedrag niet stopt	5
Laddersport 4: proefperiode 2	5
Laddersport 5: als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt	5
Laddersport 6: het pestgedrag houdt aan.....	5
5. Preventieve maatregelen en monitoring op school	6
Preventie:.....	6
Monitoring:	6

1. Inleiding

In het strategisch beleidsplan van CVO Noord- en West-Fryslân; Onderwijs voor de wereld van morgen, wordt de visie in een viertal begrippen samengevat. Daarbij gaat het om: Vertrouwen, vakmanschap, verantwoordelijkheid en verbinding. CVO-NWF streeft naar een veilig werkklimaat voor personeel en leerlingen, waarin gebouwd en zo nodig gecorrigeerd en gestuurd kan worden.

Per 1 augustus 2015 zijn scholen, volgens de Wet Veiligheid op scholen, wettelijk verplicht om zorg te dragen voor een veilige school.

Voor u ligt het anti-pestprotocol voor CVO-NWF. Dit protocol is erop gericht alle betrokkenen, leerlingen, ouders en medewerkers van school, op de hoogte te brengen van alles wat de school wil en kan doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen

In dit protocol wordt verstaan onder:

Directeur/rector	Functionaris die integraal verantwoordelijk is
Teamleider	functionaris die verantwoordelijk is voor een team/afdeling
Leerlingbegeleider	functionaris die leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte begeleidt
Mentor/coach	docent die het eerste aanspreekpunt voor leerlingen/ouders/collega's uit een klas is
Antipestcoördinator	De anti-pestcoördinator zet zich in om pestsituaties te voorkomen en is daarnaast aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en medewerkers in het kader van pesten
Interne coördinator leerlingondersteuning	functionaris die belast is met de coördinatie van de leerlingondersteuning

2. Definities, betrokkenen en signalering

Wat is pesten?

Kinderen worden gepest wanneer ze door één of meer leeftijdsgenoten bewust en herhaaldelijk worden beschadigd door negatieve bejegening zoals vernederen en buitensluiten door anderen. Er is sprake van een machtsverschil tussen dader en slachtoffer waarbij het slachtoffer zich meestal niet kan verdedigen.

Pesten heeft veel impact binnen de school: het is traumatisch voor het gepeste kind en sommige omstanders, de sfeer in de klas/school wordt slechter en de schoolresultaten worden minder

Verschillende vormen van pesten

Pesten kent veel verschijningsvormen.

Dit zijn de hoofdcategorieën waarin pestgedrag kan worden onderverdeeld:

- Fysiek: slaan, schoppen
- Verbaal: uitschelden, belachelijk maken
- Materieel: spullen vernielen, spullen kwijtmaken
- Non-verbaal: dodelijke blikken, rollende ogen
- Sociaal: buitensluiten, negeren
- Digitaal: cyberpesten, bijvoorbeeld via sociale media

Fysiek en verbale pesterijen zijn over het algemeen zo hoorbaar en zichtbaar dat scholen gedwongen worden tot ingrijpen. Fysieke pesterijen, vooral onder jongens, wordt vaak “gewoon” gevonden. Dit geldt ook voor leerlingen die elkaar uitschelden of bijnamen geven. Het is belangrijk hier erg alert op te zijn, pesten is nooit gewoon.

Doordat leerlingen zelf hun spullen kunnen stukmaken of kwijtraken, kan materieel pesten onopgemerkt blijven. Het is belangrijk dat docenten en ouders hier alert op zijn.

Non-verbaal en sociaal pesten blijft vaak onder de radar van volwassenen. Leerlingen ontdekken die buitensloten of genegeerd worden, vraagt een scherpe observatie van docenten en ook het onderwijs ondersteunend personeel.

Nu het leven van de leerlingen zich veel digitaal afspeelt, is het belangrijk om hier alert op te zijn. Voorbeelden van digitaal pesten zijn: Uit de groepsapp gegooid worden; doelbewust niet, of negatief, reageren op posts of berichten; doelbewust niet liken, taggen of volgen; vernederende foto's of filmpjes verspreiden via sociale media; uitschelden of belachelijk maken via sociale media. Vaak gebeurt dit ook buiten school maar de gevolgen zijn wél zichtbaar binnen school.

De betrokkenen

Bij het pesten zijn drie hoofdbetrokkenen aan te wijzen, te weten:

- a. het slachtoffer
- b. de pester
- c. de meelopers

Om deze betrokkenen te kunnen identificeren zijn er een aantal signalen waar men op kan letten.

Signalen van slachtoffers

Signalen op school

- De leerling is vaak alleen in de pauze
- De leerling mag niet meedoen bij opdrachten of wordt als laatste gekozen
- Schoolprestaties gaan achteruit
- De leerling ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit
- De leerling klaagt over buikpijn en/of hoofdpijn
- De leerling blijft altijd in de buurt van een personeelslid
- De leerling heeft misschien niet één goede vriend, zit veel alleen
- Bezittingen worden afgenomen, verstopt of kapot gemaakt
- De leerling wordt uitgelachen, onvriendelijk benaderd door klasgenoten
- De leerling is vaak alleen, hij lijkt geen vrienden te hebben
- De leerling wordt als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes tijdens gym
- De leerling probeert dicht bij de leerkracht te blijven
- De leerling ziet er ongelukkig, bang, neerslachtig en huilerig uit
- De leerling vertoont een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten
- De leerling kan zichzelf beschadigen

Signalen thuis

- De leerling komt thuis met kapotte spullen of meldt dat spullen kwijt zijn
- De leerling vertelt dat hij op school gepest wordt
- De leerling heeft onverklaarbare blauwe plekken
- De leerling wil niet graag naar school
- De leerling eet slecht, slaapt slecht
- Er is onrust betreffende sociale media

- De leerling is neerslachtig
- De leerling vertelt niets meer over school
- De leerling praat nooit meer over andere meisjes of jongens, of alleen op een negatieve manier
- De leerling neemt nooit anderen mee naar huis
- De leerling heeft langdurig slechtere resultaten dan vroeger
- De leerling klaagt vaak over hoofdpijn, buikpijn of over vermoeidheid
- De leerling maakt een langdurig futloze indruk
- De leerling blijft laat op en/of heeft nachtmerries
- De leerling heeft veel geld nodig voor onduidelijke uitgaven
- De leerling wil zo min mogelijk alleen naar buiten
- De leerling heeft stemmingswisselingen
- De leerling heeft moeite met alleen thuis zijn/ verlatingsangst

Signalen van pesters en meelopers

- De leerling overheerst graag andere kinderen en pest op een gemene manier, schoppen en slaan, eigendommen van het slachtoffer stuk maken etc.
- De leerling heeft het vooral voorzien op de zwakkere klasgenoten en is soms overdreven vaak bij deze kinderen in de buurt
- De leerling probeert "meelopers" in hun "praktijken" mee te krijgen
- De leerling pest op een subtielere manier die veel moeilijker op te sporen valt bijv. spullen afpakken, uitsluiten
- De leerling staat, in tegenstelling tot andere leerlingen, positief tegenover geweld.
- De meelopers zijn bij 80% van de situaties betrokken.
- Het is duidelijk dat ouders, mentoren, docenten en leerlingbegeleiders een zeer belangrijke taak hebben. Zij hebben het directe contact met de leerling persoonlijk en/of in groepsverband.

Melden van "mogelijk" pestgedrag

Bij zorgen rondom pestgedrag meldt de leerling dit bij de mentor of, wanneer dit om bepaalde redenen niet mogelijk is, bij een ander personeelslid. Het personeelslid bespreekt de situatie met de anti-pestcoördinator. Personeelsleden zijn alert op pestgedrag binnen en buiten de klas en melden pestgedrag en meeloopgedrag bij de mentor en/of de anti-pestcoördinator. Het protocol wordt in werking gebracht. Bij melding van pestgedrag door ouders/verzorgers treedt het protocol in werking.

3. Communicatie

Een goede samenwerking en communicatie tussen school en gezin is erg belangrijk. Daarom wordt hieronder beschreven wat van de verschillende partijen verwacht wordt.

- De mentor/coach is voor leerlingen, ouders en docenten het eerste aanspreekpunt. Daarnaast zal de mentor in eerste instantie met de melding aan de slag gaan
- De anti-pestcoördinator neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt. Daarnaast zet de anti-pestcoördinator zich in om pest situaties te voorkomen en is daarnaast aanspreekpunt in het kader van pesten.
- De interne coördinator leerlingondersteuning kan worden ingezet wanneer er extra ondersteuningsbehoefte is
- De teamleider is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in het team waarin de betreffende leerling onderdeel van is. De teamleider wordt door de mentor of anti-pestcoördinator op de hoogte gehouden
- De vertrouwenspersoon is aanspreekpunt voor klachten die te maken hebben met ongewenst gedrag, machtsmisbruik en communicatie op school
- De directeur/rector is eindverantwoordelijk en kan indien nodig consequenties zoals schorsing of schoolverlating opdragen

- Medewerkers van de school, zowel onderwijsgevende en niet-onderwijsgevende, hebben een belangrijke signalerende rol. Wanneer ze pestgedrag waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat ze hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor

4. Sanctieladder Pesten

Wanneer de mentor/of de anti-pestcoördinator een melding van “mogelijk” pestgedrag krijgt, gaat hij volgens onderstaande sanctieladder aan de slag.

Laddersport 1 : individuele gesprekken

Individuele gesprekken met de betrokken leerlingen (pestslachtoffer, pester, meeloper) onder leiding van de mentor. De gesprekken met de pester(s) en meeloper(s) hebben een waarschuwende functie. Doel van de gesprekken: afspraken maken over gewenste gedragsverbetering binnen een vastgestelde termijn van twee tot zes weken. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd in het leerling volgsysteem. Ouders van de partijen worden geïnformeerd over de pestsituatie en de gemaakte afspraken. De anti-pestcoördinator ontwerpt in overleg met de mentor een samenhangende aanpak.

Laddersport 2: proefperiode 1

De naleving van de gemaakt afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor. Elk nieuw pestincident wordt bij de mentor gemeld en vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. De anti-pestcoördinator of mentor checkt bij ouders van het pestslachtoffer of zij een positieve verandering merken

Laddersport 3: als het pestgedrag niet stopt

Als het pestgedrag niet stopt, volgt er een tweede serie gesprekken met de pester(s), hun ouders/verzorgers en de meelopers en hun ouders/verzorgers. Nieuwe incidenten en overtredingen vormen de input voor deze gesprekken. Het is dan ook van groot belang dat alle incidenten in het leerlingvolgsysteem geplaatst worden. Pesters krijgen opnieuw twee tot zes weken de om hun gedrag aan te passen, tevens kan de leerlingbegeleiding ingezet worden om wel tot gedragsverandering te komen. Daarnaast worden er strafmaatregelen genomen tegen de pesters/meelopers. Deze afspraken worden in het leerlingvolgsysteem gezet

Laddersport 4: proefperiode 2

De naleving van de gemaakt afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor. Elk nieuw pestincident wordt bij de mentor gemeld en vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. De anti-pestcoördinator of mentor checkt bij ouders van het pestslachtoffer of zij een positieve verandering merken

Laddersport 5: als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt

Als het pestgedrag niet stopt, wordt een interne schorsing aan de pester (en meelopers) opgelegd door de schoolleiding, tevens wordt verplichte begeleiding ingezet om wél tot gedragsverandering te komen. De leerling krijgt een vierkant rooster waarbij de leerling geen contact heeft met zijn klasgenoten. De afspraken worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem en ouders van pester (en meeloper) worden geïnformeerd over de interne schorsing.

Laddersport 6: het pestgedrag houdt aan

Indien het pestgedrag toch aanhoudt na bovenstaande acties, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering op basis van de opgebouwde dossiers rondom de pester(s) en meeloper(s). Hierbij start de directie een schorsings- of verwijderingsprocedure, (zie protocol schorsen en verwijderen).

5. Preventieve maatregelen en monitoring op school

Preventie:

Wanneer leerlingen aangemeld worden, worden de instroomgegevens van de nieuwe leerlingen zorgvuldig bekeken, o.a. op het gebied van pestgedrag. Daarnaast is er een warme overdracht met de toeleverende school. Relevante informatie wordt met de direct betrokkenen besproken.

In klas 1 wordt binnen het mentoraat expliciet gesproken over omgangsregels. Hoe gaan we met elkaar om, hoe wil je zelf behandeld worden en welke verantwoordelijkheid heb je voor elkaar. Wat doe je als je ziet dat iemand gepest wordt of als iemand je in vertrouwen vertelt dat hij gepest wordt?

De anti-pestcoördinator fungeert als aanspreekpunt voor ouders, leerlingen en medewerkers. Hij ontwerpt een structurele aanpak om pestgedrag op school te voorkomen/stoppen door het inschakelen van extra ondersteuning voor de betreffende leerlingen. Daarnaast organiseert hij professionalisering voor medewerkers en verzorgt hij lesprogramma's voor leerlingen op het gebied van pestpreventie.

Monitoring:

Om inzicht te hebben in de feitelijke en ervaren veiligheidsbeleving en het welbevinden van de leerlingen worden jaarlijks tevredenheidsonderzoeken afgenomen onder ouders en leerlingen. De resultaten van deze onderzoeken worden geanalyseerd en indien hiertoe aanleiding bestaat wordt er een plan van aanpak opgesteld met het oog op de verbetering van de veiligheid en het welbevinden. Daarnaast wordt in klas 1 én 3 de School Attitude Questionnaire Internet, de SAQI afgenomen, deze vragenlijst geeft informatie over hoe een leerling de school ervaart. Wanneer uit deze test naar voren komt dat een leerling zich niet veilig voelt of gepest wordt, dan wordt hier actie op ondernomen door de mentor.